

simetrične zastave: avstrijska (črno-rumena), bavarska (belo-modra) in dve narodni. Na šolski tabli pa je bila napisana nasledna čestitka:

Srca kviško povzdignimo!
 Danes na veseli dan,
 Z vneto dušo zakličimo,
 K'je svet Rudolf praznovan:
 Carjeviča Bog ohrani!
 Rudolfa naj Bog živi!
 Vseh nesreč Ga Bog naj brani!
 Rudolf dolgo naj živi!

Ob 7. uri šla je mladina za šolsko zastavo pároma v cerkev k sv. maši. Po skončanem duhovnem opravilu povernila se je zopet v enakem redu nazaj v šolo, in se vstavila na svoja mesta. Najpred se je zdaj opravila primerna molitev za dušni in telesni blagor svitlega cesarjevič-prestolonaslednika; potem je odpela mladina po napevu cesarske himne zgoraj napisano čestitko, poslednjič pa trikrat navdušeno zaklicala svitlemu cesarjevič prestolo-nasledniku: Živio! Slava! Na mnoga leta!

K sklepu je prejel vsak otrok mali darek zmed šolskih učil v spominek.

Za danes naj toliko zadostuje; pa o drugi priliki zopet kaj!

Iz Ljubljane. — V državnem zboru pričelo se je tudi krepko gibanje slovenskih poslancev. V splošni budgetni razpravi oglasil se je poslanec Šuklje, ki je kakor omenja naš poročevalec iz državnega zbora, zelo častno rešil svojo nalogo kot glavni govornik enako glede gospodarskih zadev vse države, kakor narodnih in gospodarskih teženj Slovencev. —

Ko je pri drugi priliki hotel perovodja, izvoljenec nemških Korošcev, Dumreicher, v oddelku, kjer sede slovenski poslanci, prezreti in nešteti pustiti takoj celih 19 glasov, oglasil se je dr. Poklukar z dokazom, da je v tem oddelku glasovalo 40 poslancev in ne le 21, ter je odločno zahteval, naj se dokazano napačna izjava predsednikova popravi, v prihodnje pa vsaj skrbi, da se glasovi prav štejejo in pri glasovanju ne prezirajo cele vrste navzočih poslancev.

To je bil zaslužen udarec na malomarnost predsedništva, katero je izjavilo po dr. Smolku, da je dispozicijski zaklad odklonjen z 12 glasovi, dejansko pa je bil sprejet z večino 10 glasov, z 138 glasovi zoper 128 glasov. — Dispozicijski zaklad sicer nikakor ni na srce priraščen prezrtim poslancem, toda, ako os sedaj še glasovali zanj, smejo zahtevati, da se njihovi glasovi tudi štejejo. — Smolka je sicer ostal pri svoji napačni izjavi, toda Dumreicher si bode pri drugi priliki morebiti prisiljen, kot bivši dvorni svetovalec, vsaj do 50 prav šteti in tudi Smolka bode moral biti previdnejši s svojimi nezmotljivimi izjavami. Včeraj govoril je poslanec Pfeifer pri ministerstvu notranjih zadev o epidemijah in epizovtijah, bržčas danes pa bode poslanec Hren govoril pri poglavji „cestne zgradbe“, dr. Poklukar pa pri poglavji „vodne zgradbe.“

— Vodna zgradba Save pri Stožicah postala je po zadnjih povodnjih še bolj nujna, kakor popred, ker vodotoč Save približal se je vasi Stožice že na 20 metrov, vrh tega čujemo, da obetajo razprave zarad zgradbe skupnega mosta za državno cesto in za kamniško železnico pod sedanjem črnuškem mostom dober uspeh. Kakor čujemo, namerava se to vprašanje podrezati tudi v državnem zboru.

— Kozavost v Ljubljani. Po uradnem izkazu z dne 18. aprila bilo je ta dan v Ljubljani še 17. kozavih bolnikov. To potrjuje dosedanje skušnje zadnjih tednov, da se zmanjšava število te vrste bolnikov na teden samo za dva do tri.

— Kmetijsko potovalno predavanje v Ribnici, imatajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 29. t. m. popoldne po cerkvenem opravilu.

— Dopolnilne volitve v ljubljanski mestni odbor pričele so se v ponedeljek dne 23. t. m. in izvoljeni so bili v III. razredu gg. Ivan Hribar, Karol Žagar, Peregrin Kajzel in dr. Vinko Gregorič; pri današnji volitvi v II. razredu izvoljeni so narodni kandidatje gg. Josip Benedikt, Peter Grasselli, Ivan Gogala in župnik Janez Rozman; za I. razred pa, ki voli v petek, priporočajo se kandidatje gg. Henrik Ničman, dr. Josip Staré, Josip Tomek in Ivan Velkoverh.

— Hrvatska. Zagrebški „Obzor“ poroča, da je znani odvetnik, štajerski Slovenec dr. Kopač, zatožen zarad širjenja neresničnih iznemirljivih vesti, zato, ker je pri vredništvu „Obzora“ čul, da so se pri zakladu pakrajnih gozdov zasledile neke nerednosti, ter je potem domu grede prašal znanega državnega pravnika, ali je kaj na tem in ko je ta odgovoril, da njemu ni nič znanega, je Kopač zavrnil, potem pa že ni res. Sodnijska razprava zarad te zatožbe ima biti v petek 27. t. m.

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 22. aprila.

Splošna budgetna razprava.

Akoravno je bilo število proti državnemu proračunu vpisanih govornikov veliko, se je vendarle splošna letošna razprava pokazala v obče manj zanimiva. Gotovo je med protigovorniki gledé oblike pa v mnogo zadevah tudi gledé vsebine bil govor Gregrjev eden odličnejših, pa dostaviti smemo takoj, da politično postopanje Gregrjevo se nikdar ne more prištevati onem, ki delujejo za interese državnozborske večine. Drug mladočeh, Vašaty, vpisan je bil za proračun, govoril je odločno proti in baval se je izključno z vprašanji velike politike govoreč proti zvezi z Nemško in za ono z Rusko. Bistveno povedal je govornik mnogo resničnega, v obče pa se je vendar sodilo, da je dobro gradivo prav nevkretno po-

rabil. Finančni minister Dunajewski, ki je tretji dan razprave govoril precej obširno, pritožil se je po pravici da je v zadregi, na kaj bi odgovarjal, dokazaval je torej v obče s številkami, da naše gospodarsko stanje nikakor ni tako slabo, kakor je več govornikov sploh tožilo. Število obrtnij se je izdatno pomnožilo, enako zavžite množine, pive mesa itd., vse to pa je minister omenjal vedno z dostavkam, da tudi on s tem boljšanjem še nikakor ni zadovoljen ne gledé prebivalstva in ne glede zboljšanih državnih dohodkov, ker tudi državne potrebščine vedno, izrekamo one za vojno, rasto. — V političnem oziru omenjal je minister Dunajewski, da vodstvo državnih zadev ne sme zahtevati stalno ena sama n. pr. nemška stranka. Ako stareji brat stopi na mesto očetovo, je on kot modrejši, bolj skušen in krepkejši naraven varuh svojih mlajših bratov. Kadar pa ti dorastejo in postanejo samostojni, pa nočejo in tudi ne potrebujejo vodstva in varstva starejšega brata. Tako je tudi z avstrijskimi narodi, Nobeden nima pravice zahtevati izključnega vodstva, temveč delovati je treba vsem skupno ne v nemškem ne v slovanskem, ampak v avstrijskem smislu, porazumno med saboj potom zmernosti. Vlada pa se mora operati na ono večino, ki jo je podpirala do sedaj, in katera jo bode, kakor se nadja, podpirala tudi v prihodnje.

Vrsto protigovornikov sklenil je Plener, ki si je prizadeval s številkami dokazati, da je primanjkljaj večji, kakor se trdi od strani vladine in pa večine, v obče pa je govoril nekoliko zmernejše kot navadno, izrekoma tudi gledé sprave med narodnima strankama na Češkem.

Vrsto govornikov za državni proračun sklenil je naš poslanec Šuklje kot glavni govornik. Ta postavil se je enako gledé števil, kakor političnih načel nasproti opoziciji in nasproti vladi s spretnostjo in zgovornostjo tako dostojno na vzvišeno stališče glavnega govornika, da je govornika spremljala živahna pohvala desnice ter ga koncem govora večina odlikovala s sijajnem, zasluženem čestitanjem. Vrh tega pa je govornik z živimi barvami in z brezozirno odločnostjo označil sedanjo stališče slovenskih poslancev nasproti vladi, izrekoma nasproti naučnemu ministru Gautsch-u.

Političen del govora Šuklje-vega še tako prijavimo in zato preidemo tukaj takoj k poročilu daljne budgetne razprave.

Plener skušal je v svojem govoru dokazati, da pristaš vladin in vodja državnozborske večine, grof Hohenwart, ne more nepristransko spolnovati svoj posel kot predsednik najvišjega računskega dvora. S tega stališča skušal je ugovarjati zoper različne številke državnih računskih sklepov.

To ravnanje dalo je grofu Hohenwart-u povod Plenerja v stvarnem povpravku zavrnuti z ojstrostjo, kakoršno po vsi meri zasluži, med drugim rekoč: v tem stavku tiči ravno tako neutemeljeno, kot lahkomišljeno sumičenje, za katero gosp. poslanec sam ne ve navesti družega uzroka kot tega, da ne spadam k opoziciji. (Prav resnično! na desni).

V državni službi nisem od včeraj ali od predvčerašnjega, temveč od leta 1845. in mislim, da morem z dobro vestjo trditi, da sem v tem dolgem času zadosti dokazal svojo resnobo in zvestobo v službi, s katero sem vaju razumeti svoje službene dolžnosti tako, da mi ni treba zoper take zatožbe braniti se tudi ne samo z eno besedo. (Živahna pohvala na desnici.) Toda gospoda moja, ni mi moč zamolčati obžalovanja, da je razprava v tej visoki zbornici zdivjala v taki meri (pohvala na desni — ugovor na levici), da noben pošten človek ni varen pred sramotanjem in da se vrh tega še najdejo ljudje, ki take napade odobravajo. (Pohvala na desni).

Po teh popravkih, sklenil je glavni poročevalec dr. Matuš razpravo o krajšem, pa kakor vedno, zmernem in jedrnatem govoru in pri glasovanji izrekla se je velika večina — gotovo $\frac{2}{3}$ glasov — za prehod v nadrobno razpravo.

Nadrobna razprava,

prvega dneva, 19. aprila, bila je malo pomenljiva. Govorniki bili so: Bareuther, Türk, Kauniz, Kronawetter, minister grof Taaffe, Lažanski, Siegmund in poročevalec dr. vitez Meznik in razpravljala so se 1—3 poglavje potrebščine ter poglavje 3. pokritja. Razprava postala je zelo mirna, deloma celo vesela.

Dne 20. aprila razpravljalo se je iz 3. poglavja potrebščine naslov 4. do poglavja 5., dalje naslov 1. in 2. potrebščine.

Prvi govornik Herbst prizadeval si je v obširnem in prav malo zanimivem govoru dokazati, da je cesar delovanje one kontrolne komisije za državne dolgove leta 1867., katere člen je bil tudi Herbst, ne samo zavolj svojega strokovnega delovanja, temveč tudi zato pohvalil, ker se je vtikala v politične zadeve onega časa. V eni prejšnjih sej dokazaval je finančni minister, da se je ta pohvala omejevala samo na strokovno-postavno delovanje v tej komisiji. — In pri tej priliki dokazal je iz novega, da je komisija zaradi prekoračenja meja svojega poklica, prejela „ukor“, akoravno je bil izražen s tako rahlimi besedami, kakor je naravno pri tako odlični komisiji. Ako dr. Herbst ta ukor, ima za pohvalo, je to stvar čutja in okusa; katera mu minister ne more usiljevati.

Dalje govorili so še v tej seji: protisemit Vergani, Fuss, Borčić, Herbst, minister Taaffe, dr. Lueger in Weitlof.

Zelo zanimiv je bil govor Lueger-jev, ki je levičarje šibal neusmisljeno, izrekel dalje, kako dolgo in nevspešno si stranke večine prizadevajo pri tej vladi kaj doseči, memo tega, ko levičarji vladi vedno nagajajo v javnosti, sicer pa zelo prijazno občijo z vlado in brez težav pri njej mnogo reči dosežejo. Poluradni listi grdiyo državnozborsko večino in se dobrikajo levičarjem. Izrekoma je bilo nerazumljivo postopanje naučnega ministra Gautsch in njegova naredba o srednjih šolah. Lueger pravi, dolgo sem premišljeval, kaj hudega so Čehi in Slovenci prizadeli, da jih je tako kaznoval in konečno sem se vendar spomnil, da so mu privolili družega sekcijskega

načelnika. Ona naredba je bila toraj zahvala za dovolitev onega sekcijškega načelnika. In vendar so izrekom Slovenci in Hrvatje podpora države na jugu zoper laško iridento, to mi bo gotovo rad podtrdil tudi gosp. ministerski predsednik.

Dalje izrekel je Lueger, da je on in da so Dunajčani v obče prijatelji vseh narodov, ter hočejo živeti v miru z njimi. Kako ščujejo dalje poluradni listi zoper konfesijonalno šolo, kako skrbno objavljajo vsako še tako slabo priredjeno demonstracijo zoper njo, ne pa le ene za njo, akoravno jih je znanih na tisoče in tisoče. Govornik pravi, da ne vidi v konfesijonalni šoli nikakoršne nevarnosti za omiko. Ta izrek povzročil je zopet velik halihalo med levičarji, katerim je še nadalje na ta način izpraševal vest.

Ko je Weitlof odgovarjal Lueger-ju in ga skušal usmrtiti v javnem mnenju dunajskem, približal se je tudi tje na skrajno levico dr. Gregr, ter je, ne da bi bil pred poslušal Luegerja, temu začel pretiti s pestjo rekoč: to je sramota za vas, da se imenujete demokrata, pa niste nasprotnik konfesijonalne šole. Levičarji kričali so neprenehoma: bravo Gregr, bravo Gregr! ta revež pa je s tako pohvalo omamljen, vedno pretil edinemu nepristranskemu zastopniku dunajskega mesta, edinemu, ki prav po srcu velikanske večine Dunajčanov hočejo mir imeti z vsemi drugimi avstrijskimi narodi, in „veliki narodnjak česki“ Gregr, gre s tem slavit najhujšega nasprotnika Čehov in Slovencev Weitlof-a, ki nam vsem v nemškem Schulvereinu večjo škodo prizadeva, kakor jo kdorkoli more popraviti. To slepo strastno ravnanje Gregrjevo vzbudilo je tudi hudo splošno nevoljo na vsi desnici, in mislimo da temu nasproti tudi mladočeški krogi ne morejo ostati gluhi, kakor niso gluhi drugi tukajšnji mladočeški tovariši.

Tržaška laha Luzatto in Burgstaller čutila sta se v pohvali Slovencev in Hrvatov nasproti „laški iridenti“, katero je izrekel Lueger, tudi žaljena in sta ugovarjala. Čudno je to, da se oglašata ta dva laha, kadar se obsoja laška iridenta, vendar se menda ne prištevatata sama k nji!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — V ponedeljek pričakal je naš cesar cesarico in kraljico Angleško v Innsbrucku, ko je z Laškega potovala na Nemško k svojemu zetu, bolnemu nemškemu cesarju. — Naš cesar pozdravil je angleško kraljico na avstrijskih tleh, potem sta kosila v za to okinčani dvorani kolodvora in pri odhodu sta se zopet srčno poslovila. Sprejem bil je brez vsega političnega pomena zgolj izraz dvorljivosti med visokima vladarjema. Včeraj vrnil se je cesar zopet nazaj na Dunaj.

Med tem je v dunajski zbornici poslancev precej hudo vršelo, ne sicer zavolj državnega proračuna, ker je primeroma neugoden, toda povodom nekaterih

našim notranjim razmeram zelo sovražnih člankov v ogerskih uradnih in poluradnih listih.

Levičarje zasledili so one ogerske članke, ker jih je naše oblastvo zaplenilo, potem je pri ministerstvu notranjih zadev dr. Sturm poprijel besedo, je po Taaffeju udrihal z navadno brezozirnostjo moža, ki misli, da bi v drugem ministerstvu sam dobil kakov posel, ter se je pri tem sklicaval na obsodbe ogerskih listov rekoč, sedaj mora že mera biti polna, ako že celo ogerska vlada ne more več prikrivati prepričanja, da so naše tostranske notranje razmere za državo pogubne.

Vse to je grofa Taaffe-ja hudo zbadlo, kri mu je zavrela in namesto, da bi bil prav hladno zavrnil ves ta napad, odgovoril je zelo odločno in glasno priznajoč na eni strani zgodovinski razvoj in posebne pravice naših kraljestev in dežel, ter naglašal, da se v naše notranje zadeve nima nihče utikati, bodi si inostranstvo on stran Litave, ali pa še dalje.

Pri tem skušal je zopet Rus udrihati po ministerskem predsedniku zato, ker je Ogersko imenoval „inostranstvo“, in ko se je Taaffe hotel nekaj popravljati, pa ne ravno srečno, ker je bil razburjen, nastal je še večji vriš med večnimi ministerskimi kandidati na levici. Še le polagoma, ko so prišle manj pomenljive stvari na razgovor, pomirila se je zbornica.

V ponedeljek pričela in dognala se je razprava o poglavji „Centrale“ notranjega ministerstva. Knotz bil je vpisan kot prvi, čeh Herold kot drugi govornik in pričakoval je marsikdo, izrekoma poslušalstvo, ki je došlo v izredno obilnem številu, da bode to Knotzov dan, z velikim vrišom in z izgredi. Pa vsega tega ni bilo. Knotz je sicer kričal obilno uro, je zopet hrustal c. kr. namestnika Češke, to da, ni ga bilo več v zbornici ne poslanca, ne vladinega zastopnika, ne poslušalca ki bi se bil zmenil ne odobravaje ne zavračevaje krik Knotzov; ko je končal ni se ganila roka za ploskanje in ne ustnica za „dobroklic“. Tako je Knotz ponavljal vsako besedo in vsak stavek iz svojih prejšnjih govorov, da, še celo njegovim ožjim pristašem, ni bilo moč mu donesti tudi malega duševnega krepčila.

Knotzu odgovarjal je Mladoček Herold, ki sicer ni imel hvaležnega gradiva, ki je pa vendar s dokazi zavračal trditev njegovo, da c. kr. namestnik nikakor ne podpira Čehov. Oblika obeh govorov v stavkih, v glasu, v naglaševanju in v vrstenji stavkov, pa si je tako zelo podobna, da človek, ki govornika ne gleda, ampak samo poslušča, ne more uganiti, prihajajo li besede iz ust Knotz-ovih ali Herold-ovih. Ko je za tema govornikoma poprijel besedo poslanec Tausche, ter začel razkladati napačnosti postave zoper živinske nalezljive bolezni se v zanimanji zbornice ni spremenilo prav nič, in minister Taaffe je tako povsem mogel prezirati puhli krik Knotzov, da še besede ni poprijel, temveč je naročil sekcijškemu načelniku baron Erb-u, da je obširno razložil sedanjo postavodajstvo in pa vrednost naredb glede živinskih bolezni.